

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a PR

Bakalářská práce

2015

Sabina Bergerová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra marketingové komunikace a PR

Sabina Bergerová

**Srovnání stavu public affairs
v České republice a Velké Británii**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Sabina Bergerová**

Vedoucí práce: **PhDr. Denisa Hejlová, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2015

Bibliografický záznam

BERGEROVÁ, Sabina. *Srovnání stavu public affairs v České republice a Velké Británii*. Praha, 2015. 32 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra marketingové komunikace a PR. Vedoucí diplomové práce PhDr. Denisa Hejlová, Ph.D.

Abstrakt

Práce navazuje na vůbec první výzkumy zaměřené na stav public affairs (PA) v českém prostředí a na jeho srovnání se sousedními zeměmi a přináší tak komparaci stavu PA v ČR se stavem ve vyspělé západní demokracii na příkladu Velké Británie. Srovnání je provedeno na základě vývoje státních regulací. Regulatorní rámec je pak rovněž doplněn o vzhled do fungování samoregulace.

Na základě tohoto postupu je mezi stavem public affairs v obou zemích identifikována řada rozdílů a podobností – mezi nejdůležitější podobnosti patří následující: obě země (1) se vznikem samostatného zákona intenzivně zabývaly až ve velmi nedávných letech; (2) se rozhodly řešit problém nedostatečné transparentnosti návrhem na zavedení povinného registru, který by měl být veřejnosti přístupný online; (3) mimo regulaci aktivit odvětví kladou důraz rovněž na regulaci lobbovaných; (4) jako potenciální problém vyzdvihují efekt otáčivých dveří; (5) nedokázaly zajistit schválení podoby zákona tak, jak byl původně navržen; (6) v současné době pozbývají efektivní zákonnou úpravu public affairs. Mezi nejpodstatnějšími identifikovanými rozdíly mezi Českou republikou a Spojeným královstvím jsou pak: (1) orgán gestora (2) spektrum stakeholderů oslovených před tvorbou doporučení pro podobu zákona a (3) parametry navrhovaného registru.

Abstract

This bachelor thesis follows the very first research on the state of public affairs in Czech environment and its comparison to neighbouring countries and so brings the comparison of the state of public affairs in the Czech Republic with Western style democracy on the example of the United Kingdom. The comparison is conducted

on the basis of state regulations. Regulatory framework is then also completed with insight into self-regulation.

Based on such method, number of dissimilarities and similarities between the states of public affairs in both countries are indentified – amongst the most significant of the latter falls: both countries (1) pursued establishment of separate law intensively only in very recent years; (2) decided to address the issue of unsatisfactory level of transparency within the industry by suggesting introduction of mandatory register that should be available to the public online; (3) aside from regulating actions of those in the public affairs industry, both countries emphasize the importance of regulating the ones who are lobbied; (4) highlight as potential problem the ‚revolving door effect‘; (5) failed to achieve to approve the legislation in the way it was originally designed and both countries (6) still lack effective statutory regulation of the public affairs industry. Amongst the most significant dissimilarities between the Czech Republic and the United Kingdom identified are then: (1) the body that is responsible for dealing with the issues of public affairs and lobbying; (2) the range of stakeholders asked to provide evidence about the public affairs industry before formation of recommendations for the proposal; (3) parameters of proposed register.

Klíčová slova

Public affairs, lobbying, government relations, regulace, samoregulace, veřejný zájem, veřejná důvěra, transparentnost, Česká republika, Spojené království

Keywords

Public affairs, lobbying, government relations, regulation, self-regulation, public interest, public trust, transparency, Czech Republic, United Kingdom

Rozsah práce: 59 453

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 7. 5. 2015

Sabina Bergerová

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK

Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Bergerová Sabina

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2011

E-mail diplomantky/diplomanta:

bergerovas@gmail.com

Studijní obor/forma studia:

Marketingová komunikace a PR

Předpokládaný název práce v češtině:

Srovnání stavu Public Affairs v České republice a Velké Británii

Předpokládaný název práce v angličtině:

Comparison of the state of Public Affairs in the Czech Republic and Great Britain

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezi)

LS 2013/2014

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Zatímco termín PR je v českém prostředí poměrně dobře etablován, pojem Public Affairs (PA) zůstává v našem kontextu stále velkou neznámou, pokud není nesprávně ztotožňován s lobbingem, jenž je v ČR vnímán v ostrém kontrastu k veřejným zájmům.

V této práci bych se proto chtěla soustředit na objasnění pojmu Public Affairs a následný popis principu fungování PA v rámci ČR. Aby pak zjištěný stav bylo možné zhodnotit, vybrala jsem si pro normativní účely srovnání příklad Velké Británie.

Cílem práce přitom není ani tak popsat nedostatky fungování PA v ČR a vyzdvihnout britský systém, jako spíše zachytit určitou vývojovou fázi českého PA na cestě k vyšším západoevropským standardům, jež jsou v práci reprezentovány právě Velkou Británií.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

- Stručný popis tématu a obsahu práce

Definice pojmu Public Affairs

- Teoretické ukotvení pojmu

Fungování Public Affairs v České republice

- popis legislativy, praxe, profesní asociace a jejího etického kodexu

Fungování Public Affairs ve Velké Británii

- popis legislativy, praxe, profesní asociace a jejího etického kodexu

Komparace

- srovnání stavu PA v ČR na pozadí příkladu Velké Británie

Závěr

- Zhodnocení

Seznam použité literatury a ostatních zdrojů

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Legislativa upravující fungování Public Affairs v České republice a ve Velké Británii

Webové stránky oborových organizací a jejich etické kodexy

Webové stránky členských i nečlenských PA agentur profesní asociace v ČR a VB

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Deskripce, komparace

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

HARRIS, Phil a Craig S. FLEISHER. *The Handbook of Public Affairs*. London: Sage Publications Ltd.

Práce se zabývá ukotvením oboru, existencí rozdílných zájmů byznysu a vlády, metodologií výzkumu, historií a vývojem PA v EU, UK a USA, nástroji a technikami PA a dalšími základními oborovými poznatky. Jde o komplexní materiál nabízející kvalifikovaný vzhled do problematiky.

THOMSON, Stuart a Steve JOHN. *Public affairs in practice: a practical guide to lobbying*. Philadelphia: Kogan Page, 2007. ISBN 978-074-9444-723.

Publikace se zabývá Public Affairs v praxi, rozlišením od lobbingu a vývojem oblasti ve Velké Británii. Věnuje se také problematice etických kodexů a rozebírá jednotlivé části Public Affairs, jako jsou Issues Management, Stakeholder Relations či Corporate Social Responsibility.

ZETTER, Lionel a Steve JOHN. *Lobbying: the art of political persuasion*. Petersfield, Hampshire: Harriman House, 2008, xvii, 168 p. ISBN 19-056-4169-9.

Kniha se věnuje samotnému lobbingu, jeho definici, historii, etice, regulacím a nástrojům, společně s podrobným popisem fungování lobbingu v rámci britských institucí.

LERBINGER, Otto. *Corporate Public Affairs Interacting with Interest Groups, Media, and*

Governments. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates. ISBN 14-106-1726-2.

Předmětem zájmu této monografie je korporátní PA, které zahrnuje vztahy se zájmovými skupinami, médii a vládou, pro něž nabízí řadu komunikačních strategií.

CARROLL, Archie B a Ann K BUCHHOLTZ. Business: ethics and stakeholder management. 7th ed. Mason, OH: South-Western Cengage Learning, c2009. ISBN 03-245-6939-4.

Knihy se věnuje především stakeholder managementu. Podrobně proto analyzuje vztahy společnosti, byznysu a nejrůznějších zájmových skupin. Důraz přitom klade především na eticky správné nastavení těchto vzájemných vztahů.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Lobbying v zemích Evropy: teorie a praxe (Veronika Slezáková, Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012)

Možnosti zavedení regulace lobbingu v ČR (Petr Klouda, VŠE Praha, 2011)

Prosazování zájmů českých podnikatelských subjektů v EU (Eliška Kabelková, TU Liberec, Ekonomická fakulta, 2013)

Koncept, praxe a kultura lobbování v anglofonních zemích (Petr Vymětal, VŠE v Praze, 2004)

Lobbing v ČR a EU (Eva Hostinská, Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012)

Making the most of Brussels: for a European lobbying strategy (Rémi Lefevre, VŠE v Praze, 2011)

Transparentnost a regulace lobbingu v Evropské unii (Ondřej Gardlo, UPOL, Právnická fakulta, 2012)

Lobbying zájmových skupin (Lucie Musilová, MU, Ekonomicko-správní fakulta, 2009)

Lobbing v krajinách Víšegrádskej štvorky (Veronika Szentiványiová, VŠE v Praze, 2010)

Regulace lobbingu v členských zemích EU (Michaela Winklerová, MU, FSS, 2009)

Lobbing a jeho podoby v ČR (Michal Šedivý, MU, Fakulta sociálních studií, 2007)

Lobbing a jeho úprava v ČR a ve vybraných vyspělých zemích (Kateřina Smažíková, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2010)

Lobbing v Evropské unii (Jana Dvořáková, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008)

Lobbing v Evropské unii (Jana Králíčková, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2008)

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

Obsah

ÚVOD	2
1. VÝZNAM POJMU PUBLIC AFFAIRS	4
2. ZÁKONNÁ REGULACE PUBLIC AFFAIRS	5
2.1 Zákonná regulace public affairs ve Velké Británii	5
2.1.1 Historický kontext.....	5
2.1.2 Public Administration Select Committee.....	5
2.1.3 Lobbying: Access and influence in Whitehall Report	6
2.1.3.1 Vymezení předmětu regulace.....	7
2.1.3.2 Důvěra ve státní instituce.....	8
2.1.3.6 Příspěvky na předvolební kampaně	14
2.2 Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014	15
2.2 Zákonná regulace public affairs v České republice	17
2.2.1 Historický kontext.....	17
2.2.2 Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí	18
2.2.3 Návrh zákona o lobingu.....	18
2.2.3.1 Registr lobbistů.....	20
2.2.3.2 Práva a povinnosti lobbistů.....	20
2.2.4 Současný stav.....	21
2.3 Srovnání legislativní situace public affairs v České republice a ve Velké Británii	22
2.3.1 Podobnosti	22
2.3.2 Rozdíly.....	24
3. SAMOREGULACE	25
3.1 Samoregulace ve Velké Británii.....	25
3.2 Samoregulace v České republice.....	26
3.3 Srovnání samoregulace public affairs v České republice a Velké Británii	27
ZÁVĚR	28
POUŽITÁ LITERATURA	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

Úvod

Zatímco pojem public relations je v českém prostředí již poměrně dobře etablován a najdeme jej tak běžně jak v praxi, kdy se vyskytuje v názvech specializovaných agentur či firemních oddělení, v médiích i ve veřejném diskurzu, tak v akademii – kde se stal dnes již ustáleným předmětem akademického zkoumání (Kasl Kollmannová a Matušková 2013, s. 471). Oproti tomu pojem public affairs zůstává v České republice stále ve stínu public relations a setrvává tak stranou zájmu médií i veřejnosti. Přestože se pak oblast public affairs v zemích Střední a Východní Evropy vyvíjí po boku public relations již od 90. let, zůstává stále téměř nedotčena zájmem akademie (Millar a Hejlová 2013, s. 15).

Cíl práce

Cílem této práce je proto navázat na dva vůbec první výzkumy zaměřené na oblast public affairs v českém prostředí, přičemž první z nich se zabýval současným stavem public affairs v České republice (Kasl Kollmannová a Matušková 2013) a druhý z nich se věnoval stavu v regionu Střední a Východní Evropy a porovnal tak stav public affairs (dále PA) v České republice se stavem v podobných sousedních zemích, konkrétně v Polsku a na Slovensku (Millar a Hejlová 2013). Dalším logickým krokem je tak zjistit, jaký mají ve srovnání s Českou republikou k PA přístupu vyspělé západní demokracie, které jsou v tomto oboru často uváděny za vzor. **Cílem této práce je tak porovnat stav public affairs v České republice se stavem public affairs ve vyspělejší západní demokracii**, pro účely této práce byla přitom vybrána **Velká Británie**¹.

Zvolená metoda

Komparace je provedena na základě vývoje zákonných norem srovnávaných zemí, které jsou doplněny o kontext samoregulace.

Podstatou práce přitom není poukázat na nedostatky fungování public affairs v českém kontextu a vyzdvihnout britský systém, jako spíše zachytit určitou vývojovou fázi českého PA na cestě k vyšším západoevropským standardům, jež tak v této práci mají určitý normativní potenciál, a jež jsou reprezentovány právě Velkou Británií.

¹ Jak *Velká Británie*, tak *Spojené království* slouží v této práci jako zkrácené tvary pro zcela správný, avšak poněkud dlouhý plný název *Spojené království Velké Británie a Severního Irsku*.

Předem je přitom jasné, že Česká republika nemůže jednoduše okopírovat přístup Spojeného království, to ani není cílem, na své cestě však může hledat inspiraci v dobré praxi.

Struktura práce

Práce se nejdříve stručně věnuje vymezení pojmu public affairs, první kapitola je tak věnována definicím. Dále práce postupuje tak, že nejdříve popisuje regulaci ve Velké Británii (dále VB) a České republice (dále ČR) a pak tyto dvě země srovnává. Obdobný je pak postup v případě třetí kapitoly zaměřené na samoregulaci. V tomto bodě se tak práce v organizaci zpracovávaného materiálu drobně odchyluje od tezí, kde bylo původně počítáno s tím, že bude napřed představen celý příklad ČR a pak celý příklad VB a teprve potom bude následovat srovnání. V průběhu psaní práce se však ukázalo, že je komparaci vhodnější umístit vždy na konec každé z kapitol, aby ji měl čtenář bezprostředně k dispozici. Prohozeno bylo také pořadí srovnávaných zemí, protože se ukázalo být lepším představit napřed příklad vyspělejšího systému a pak až příklad systému, který teprve spěje k vyšším standardům.

Ohledně metody je se zde také vhodné pozastavit nad plánovaným objemem zpracovávaného materiálu, s ohledem na to, že je potřeba jej vměstnat do rozsahu bakalářské práce. Autorka tak na tomto místě předem přiznává, že už jen vzhledem k tomu, že se jedná o komparaci, která ze své podstaty zahrnuje dva subjekty a nesoustředí se tak pouze na jeden z nich – ale dělí tak prostor, který je k dispozici, dvěma, není práce zcela vyčerpávajícím pojednáním. Ospravedlněním budiž to, že po důkladném uvážení akademického přínosu komparace tento převažuje nad faktorem limitovaných možností zpracování. Práce se tak v obsaženém materiálu soustředí jen na ty nejdůležitější principy, které však v závěru umožňují udělat si informovaný přehled a vidět celkový obraz.

Osobní motivace pro zpracování tématu

Mou motivací pro výběr tématu public affairs byla možnost již na bakalářském stupni studia asistovat s vůbec prvním výzkumným projektem v této oblasti v ČR (Kasl Kollmannová a Matušková 2013), čehož si dodnes velmi vážím a považuji to za velkou čest.

Mým úkolem v rámci tříčlenného studentského týmu bylo nejprve vyhledat PA profesionály pracující v českém prostředí a pak s několika z nich realizovat rozhovory na základě strukturovaného dotazníku.

Jako bezprostřední účastník počátků zkoumání této disciplíny v České republice jsem se tak rozhodla zužít získaný vhled do problematiky a zaměřila jsem svou bakalářskou práci na public affairs. Velkou Británii jsem si pro srovnání pak vybrala částečně také proto, že jsem zde v rámci programu Erasmus rok studovala a mohu tak v práci využít znalost britského prostředí.

1. Význam pojmu public affairs

Public affairs je pojmem, který přes vzrůstající akademický zájem zatím nemá zcela jasnou a ustálenou definici. Tato podkapitola tak přináší příklad jak z českého, tak z mezinárodního prostředí.

V České republice není neobvyklé, aby se autoři zabývali lobbingem. Jen málo z nich se však zmiňuje o public affairs. Jedním z prvních takových příkladů je komplexní publikace z roku 2010 (Müller, Laboutková a Vymětal 2010), která public affairs definuje jako „styk se státními orgány, který je buď zajišťován samotnou agenturou, nebo najatým konzultantem-lobbistou" (s. 45).

Na mezinárodním poli je pak pro problematiku public affairs dozajista nejuznávanějším odborníkem Phil Harris, který v roce 2005 vydal nejprve základní publikaci *Handbook of Public Affairs* a v roce 2013 pak vyčerpávající publikaci *Public Affairs Management*. Pro účely této práce jsem si nicméně vybrala definici, kterou přináší autoři Stuart Thomson a Steve John, kteří jako úlohu PA chápou nejen prosazování zákonů, ať už jde o zájmy jednotlivců či skupin, ale také další spolupodílení se na vytváření politik či ovlivňování aktérů, kteří tvoří normy a regulace, a to s cílem dosáhnout požadovaných výstupů v podobě konkrétních politik, vyhlášek a norem (2007, s. 4).

2. Zákonná regulace public affairs

Druhá kapitola srovnává vývoj legislativy upravující fungování public affairs v České republice a ve Velké Británii. Její první dvě podkapitoly (2.1 a 2.2), věnované zákonné regulaci public affairs v každé ze srovnávaných zemí vždy nejdříve uvádějí současný legislativní stav a následně pak vysvětlují, jak jej bylo dosaženo. Nejprve tak vždy naznačují historický kontext (2.1.1 a 2.2.1) a popisují úřad či parlamentní komisi, v jejíž gesci se úprava problematiky spojované s public affairs primárně nachází (2.1.2 a 2.2.2). Největší pozornost je pak věnována zprávám, které byly v obou zemích daným úřadem v nedávné době vypracovány jakožto podklad pro vznik zákonné úpravy (2.1.3 a 2.2.3), po nichž následuje rozbor samotné zákonné úpravy (2.1.4 a 2.2.4). Třetí podkapitola (2.3) pak na základě dvou předchozích přináší srovnání stavu regulace na základě identifikace podobností a rozdílů situace v obou zemích.

2.1 Zákonná regulace public affairs ve Velké Británii

Spojené království v současné době má platný zákon upravující oblast public affairs. Jeho plné jméno zní *Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014* a předcházela mu zpráva nazvaná *Lobbying: Access and influence in Whitehall*, což je podrobná zpráva vypracovaná na žádost poslance Johna Grogana, zadaná v roce 2007, jejímž předmětem je vývoj lobbingu od roku 1991 do roku 2008 (Public Administration Committee 2009, s. 5).

2.1.1 Historický kontext

Počátky public affairs ve Velké Británii se datují do padesátých let k založení konzultační společnosti Christophera Powella. Obor tak začínal na půdě agentury, dlouho předtím, než se začal rozvíjet „in-house“ (Pedler 2005, s. 54). Opravdový start však britskému public affairs přinesla až sedmdesátá a osmdesátá léta, kdy byla založena řada poradenských společností, jež vytvořily konkurenční prostředí (Burrell 2006).

2.1.2 Public Administration Select Committee

Přestože primárně jsou legislativní záležitosti spojené s lobbingem v britském Parlamentu řešeny jinými parlamentními komisemi, a to konkrétně – *Standards and Privileges Committee in the House of Commons* a *Privileges Committee*

in the House of Lords, stěžejní roli při vývoji zákona o lobbingu sehrála *Public Administration Select Committee* (PASC), která je složená ze členů Dolní sněmovny vybraných ze zástupců tří nejsilnějších politických stran a zaměřuje se na kvalitu a standardy administrativy poskytované státní službou. Komise funguje na principu provádění šetření a hledání důkazů u širokého spektra skupin a jednotlivců s relevantními zájmy a zkušenostmi, ze kterých následně předkládá zprávy, jejichž cílem je vyložit zjištění vyplývající z provedených šetření a udělit doporučení vládě (PASC [2015]). Produktem práce komise je i komplexní zpráva o stavu PA ve VB o níž pojednává následující oddíl.

2.1.3 Lobbying: Access and influence in Whitehall Report

Zpráva, vydaná PASC, nazvaná *Lobbying: Access and influence in Whitehall*, je v zákonné regulaci PA ve VB zcela stěžejním dokumentem. Jedná se o vysoce propracovaný a nanejvýš relevantní report, který vychází z osmi ústních konzultací provedených mezi listopadem 2007 a červnem 2008 s více než dvaceti různými stranami ze širokého spektra stakeholderů včetně: ministrů, několika členů Parlamentu, propagátorů přísnější regulace, zástupců organizací sdružujících lobbisty – jednotlivce i společnosti; firem, které nejsou členy ani jedné z těchto organizací; právníků pracujících v PA; bývalých ministrů a úředníků pracujících v současné době v soukromém sektoru; zástupců větších organizací ze soukromého sektoru jako je Tesco anebo Association of British Pharmaceutical Industries či Greenpeace. Krátce po tom, co ve Spojených státech amerických vešel v platnost *Honest Leadership and Open Government Act*, upravující zákon o lobbingu také autoři zprávy navštívili Washington DC, aby se setkali s veřejnými činiteli odpovědnými za implementaci legislativy upravující lobbying, lobbisty, aktivisty zastávajícími regulaci a odpovědným senátorem. Krátce nato rovněž navštívili Brusel, aby se setkali s komisařem, odpovědným za Evropskou iniciativu pro transparentnost; s poslanci Evropského parlamentu (EP), odpovědnými za návrh na povinný registr lobbistů společný všem třem hlavním institucím Evropské unie a administrující současný systém přístupu do EP; zastánci přísnější regulace lobbingu i lobbisty samotnými. Jako expertní poradce autorům zprávy navíc sloužil profesor Justin Fisher z britské Brunel University (s. 7-8).

Na základě takto širokého spektra zdrojů pak zpráva identifikuje a pojmenovává řadu stěžejních otázek spojených s regulací public affairs, vyčerpávajícím způsobem

zvažuje argumenty všech stakeholderů, formuluje hlavní principy potřebné k zavedení efektivní regulace a dochází k vysoce informovaným a kvalifikovaným závěrům, jejichž prostřednictvím přináší odpovědi na ty nejpálčivější otázky regulace lobbingu. Ty nejdůležitější z nich jsou pro účely této práce shrnuty do sedmi okruhů, jimž je věnováno následujících sedm oddílů (2.2.1.1-2.2.1.7), a kterým předchází definiční vymezení pojmu public affairs optikou zprávy.

Vymezení PA je v rámci reportu rozvedeno článkem jedna a dvě. Zpráva tak pracuje primárně s pojmem lobbing, který definuje jako „*praktiku k ovlivňování politických rozhodnutí, jež je legitimní a potřebnou součástí demokratického procesu*“. Uznává tak, že jedinci i organizace chtějí důvodně ovlivňovat rozhodnutí, která mohou ovlivnit je, ostatní či prostředí jako celek; a vláda zároveň potřebuje mít přístup ke znalostem a názorům, které lobbing může přinášet (čl. 1). Hned v následujícím článku však uvádí, že se lobbing v posledních letech stal značně neblahým termínem, který často slouží k pomluvě či očerňování těch, jenž tuto činnost provozují; v důsledku čehož se termínu vyhýbá dokonce i samotné odvětví, které místo něj preferuje právě označení *public affairs* a *government relations* (čl. 2). Tato formulace je přitom příznačná pro vnímání oboru britským zákonodárstvím, jež PA vnímá typicky právě jako neutrální označení pro lobbing, který má špatnou pověst.

2.1.3.1 Vymezení předmětu regulace

Jak autoři zprávy předznamenávají, původním předmětem zájmu šetření tak, jak jej na začátku přednesl poslanec britského parlamentu John Grogan, byly public affairs společnosti, sloužící různým klientům – „lobbisti k pronajmutí“. Nicméně zkoumáním praxe bylo zjištěno, že mimo fakt, že reprezentují množství různých klientů² – není nic, co by tyto společnosti dělaly jinak než jiné společnosti, organizace a jedinci, když se snaží ovlivňovat politická rozhodnutí. Většina zaměstnanců v public affairs navíc pracuje in-house spíše než pro agenturu. Jako příklad je uvedena společnost Tesco, která zaměstnává³ tým pěti lidí pracujících v government affairs. Snažit se regulovat jen samotné agentury by bylo selháním v zachycení významného počtu těch, kteří jsou zapojeni do pokusů ovlivňovat rozhodnutí ve veřejném sektoru, dokonce i v řadách

² Zatímco v Angličtině bylo použito jednoduché *multi-client public affairs companies* či později *multi-client firms*, čeština takto krátkým tvarem pro vyjádření mnohosti klientů nedisponuje, proto je v práci v tomto významu nadále používáno v našem kontextu zaběhlé sousloví *public affairs agentury*.

³ Či přinejmenším zaměstnávalo v době šetření v letech 2007-2008.

těch, kteří se sami vědomě identifikují jako pracující v public affairs. V agenturním prostředí navíc existují nejasné hranice, například když by právnická firma vykonávala pro své klienty jak služby z oblasti práva, tak služby z oblasti public affairs (čl. 11).

V centru veřejného zájmu ohledně lobbingu jsou většinou navíc velké korporace – právě ty však v britském prostředí pro důležité kampaně obvykle používají své vlastní in-house týmy. Dále se v odvětví pohybují nezávislí public affairs konzultanti, kteří jsou většinou najímaní klienty, jenž nemají stálou potřebu public affairs služeb – často se jedná o menší podniky a organizace. (čl. 12).

Zpráva tak již v úvodu jasně deklaruje, že regulace lobbingu by se rozhodně neměla omezovat jen na agentury, naopak je potřeba, aby se počítalo se všemi relevantními druhy profesionálního zastoupení, jako jsou právníci, in-house PA profesionálové či rozsáhlá řada organizací se zájmem na veřejné politice a rozhodnutích, počínaje korporacemi, přes svazy, asociace a charity až k nejrůznějším iniciativám (s. 3).

2.1.3.2 Důvěra ve státní instituce

Značné množství prostoru pak autoři zprávy věnují tématu důvěry ve státní instituce vzhledem ke klesající důvěře britské veřejnosti v ministry, přičemž vycházejí z dat monitoringu, který pravidelně provádí parlamentní *Committee on Standards in Public Life* (dále CSPL). Z posledního šetření vyplývalo, že si 56 % veřejnosti myslí, že polovina nebo více vládních ministrů využívá svou moc pro svůj vlastní osobní prospěch (čl. 8). Další výzkum CSPL navíc ukázal, že zhoršující se vnímání ministrů je nejvíce patrné ve spojitosti s následujícími kritérii ‚ministři jsou v kontaktu s tím, co si lidé myslí, že je důležité‘, ‚ministři říkají pravdu‘ a ‚ministři využívají svou moc pro jejich vlastní osobní prospěch‘⁴ (čl. 22). Což dokazuje, že britská společnost ve spojitosti s lobbingem vnímá určitý problém a nejedná se tak pouze o mediální záležitost (čl. 23). I na základě těchto dat pak PASC následně uzavírá, že veřejné vnímání určitých druhů lobbistických aktivit u veřejnosti přispělo a dále přispívá k cynismu vůči politickému procesu (čl. 3) a to zejména na základě tří následujících zdrojů obav, které veřejnost sdílí: zaprvé, existuje přesvědčení, že korporace a jiné

⁴ V anglickém originále zní názvy kritérií ‘being in touch with what people think is important’, ‘telling the truth’ a ‘using their power for their own personal gain’.

komerční organizace mají výhodu nad nekomerčními organizacemi, která je spojena s množstvím peněz, které si, co se politického procesu týče, mohou dovolit přinášet spíše, než pádné argumenty k podpoře svého případu (čl. 4). Zadruhé, existují obavy o volnost, s jakou se lidé mohou pohybovat tam a zpět mezi rolami v public affairs na jedné straně a ministerskými posty a posty ve veřejné službě, v nichž mohou v rámci odvětví profitovat na druhé straně – tedy o proces, který se stal známým jako *efekt otáčivých dveří* (čl. 5) – problematice tohoto efektu je dále v rámci členění této práce věnován oddíl 2.1.3.7 níže. A za třetí, existují obavy vztahující se k využívání ‚nájemných lobbistů‘, kteří neměli žádnou právní povinnost zveřejňovat, kdo jsou jejich klienti, a mohou tak před veřejností udržovat v tajnosti identitu těch, kteří jsou zapojeni do ovlivňování politických rozhodnutí (čl. 6). Otázce transparentnosti, na kterou tento článek dále poukazuje je v rámci členění této práce věnován hned následující oddíl 2.1.3.3.

Po zvážení veškerých svědectví a důkazů a důkladné vlastní analýze dosavadního legislativního rámce public affairs tak PASC ve své zprávě dospívá k jasnému a rezolutnímu závěru v tom, že je potřebné systém reformovat, protože lobbování vlády by v demokracii mělo zahrnovat explicitní dohodu o pravidlech, na jejichž základě je prováděno. Dále uzavírá, že výsledkem zachování statu quo by bylo další snižování veřejné důvěry ve vládu a upevnění dojmu, že vláda naslouchá upřednostňovaným skupinám, jako jsou velké podniky a straničtí dárci, s daleko větší pozorností než s jakou naslouchá ostatním (čl. 144).

2.1.3.3 Transparentnost

PASC obhajuje transparentnost jako právoplatný nárok veřejnosti udělat si informovaný úsudek o tom, do jaké míry jsou rozhodnutí členů vlády ovlivňována zájmovými skupinami a do jaké míry mají tyto zájmové skupiny ke členům vlády přístup (čl. 36). Proto v zájmu dosažení maximálního rozumného stupně transparentnosti (čl. 144) navrhuje vytvoření povinného registru, přičemž tak činí po důkladném rozboru a vyhodnocení možných rizik a nákladů, které s sebou zavedení registru nese (čl. 132-142), podrobném přezkoumání příkladů praxe fungování takových registrů v jiných jurisdikcích, konkrétně v USA, Kanadě a Austrálii (čl. 123-131, 153-165) a vyčerpávajícím zvážení výhod, nevýhod a vhodnosti pro britské prostředí každého jednoho z nich, na základě čehož nejprve identifikuje hlavní principy, které

musí takový registr lobbistických aktivit splňovat, aby skutečně sloužil svému účelu a to v následujících pěti bodech: 1) registr by měl být povinný, aby přinášel co nejkompletnější přehled lobbistických aktivit; 2) registr by měl pokrývat všechny mimo veřejný sektor, kteří jsou skrze přístup k veřejným činitelům vykonávajícím rozhodnutí, zapojení do jejich ovlivňování, s výjimkami pouze pro velmi limitovaný počet okolností; 3) registr by měl být řízen a jeho platnost by měla být vynucována orgánem nezávislým jak na vládě, tak na lobbistech; 4) registr by měl zahrnovat pouze informace se skutečnou hodnotou pro širokou veřejnost, pro ostatní, kteří by mohli chtít lobbovat u vlády a pro veřejné činitele samotné; a 5) registr by měl zahrnovat informace, které je snadné poskytnout – ideálně informace, které by byly pro jiné účely stejně sbírány (čl. 168).

Následně pak PASC ve zprávě přichází s vlastním konkrétním návrhem podoby formuláře používaného takovým registrem, který by měl obsahovat:

a) jména všech jednotlivců provádějících lobbistické aktivity a jména jakékoli organizace, která je najímá či zaměstnává, ať už jde o konzultační agenturu, právníckou firmu, korporaci či nezávislou organizaci⁵.

b) V případě public affairs agentur jména jejich klientů, protože tyto dvě kategorie informací jsou nezbytné pro identifikaci toho, kým lobbisté jsou a koho mohou reprezentovat.

c) Informaci o jakékoli veřejné funkci dříve zastávané lobbistou – v podstatě tedy výňatek z jejich kariérní historie. To veřejnosti umožní posoudit, do jaké míry používají bývalí politici či státní úředníci své kontakty nebo zkušenosti k prosazování soukromých zájmů. Všechny kategorie informací zmíněných výše přitom mohou být poskytnuty pouze lobbisty samotnými.

d) Seznam relevantních zájmů veřejných činitelů vykonávajících rozhodnutí⁶ (ministrů, vysoce postavených státních úředníků a úředníků veřejné správy) spolu s přehledem jejich kariérní historie mimo veřejnou službu, na základě čehož si veřejnost bude moci udělat úsudek o tom, do jaké míry mohou jejich zájmy či konexe z minulosti ovlivňovat rozhodnutí, která dělají. Informace v této kategorii mohou být poskytnuty pouze veřejnými činiteli.

⁵ V anglickém originále ‚campaigning organisation‘, v češtině tedy ‚nezávislou organizací‘, jako je Greenpeace, Hnutí DUHA apod.

e) Informace o kontaktu mezi lobbisty a činiteli veřejné správy – v podstatě tedy diářové zápisy a záznamy o jednání. Hlavním cílem je zde pokrýt všechna setkání a konverzace mezi činiteli veřejné správy a vnějšími vlivy, což by veřejnosti umožnilo vidět, jaké kontakty se odehrávají a udělat si odůvodněně informovaný úsudek o tom, zda mají veřejní činitelé dostatečně vyváženou perspektivu, pokud jde o to, s kým se setkávají. Informace v této kategorii by mohly být teoreticky poskytovány jak lobbisty, tak veřejnými činiteli (čl. 168).

PASC také zároveň očekává, že nejjednodušší způsob, jak tyto informace učinit okamžitě a snadno přístupné je online, s běžným využitím hyperlinků, aby se předešlo zbytečnému opětovnému vypisování opakujících se záznamů (čl. 177) a dále doporučuje, aby byla po všech agenturách vykonávajících public affairs požadována včasná a transparentní publikace všech jmen všech klientů, jejichž zájmy daná PA agentura reprezentuje u vlády a jiných veřejných orgánů, stejně jako všech klientů, kterým poskytuje konzultace o tom, jak by jejich zájmy mohly být co nejlépe reprezentovány u vlády a jiných veřejných orgánů (čl. 178), tedy seznam klientů, pro které přímo nevykonává lobbying, ale zprostředkovává pro ně kontakt.

2.1.3.4 Samoregulace

Ohledně samoregulace je PASC značně skeptická. V podstatě tedy nepopírá, že samoregulace může být užitečná, nicméně výrazně pochybuje o tom, že by tomu tak v době psaní zprávy bylo a nedává tak samoregulaci ani příliš velké naděje zlepšení situace do budoucna. Její postoj tak vystihuje výrok Richarda Schofielda z britského úřadu, který se zabývá regulací právníků, který na adresu regulace zmiňuje, že jakékoliv regulatorní normy jsou jen tak dobré, jako jejich kontrola a vynucování, což je přirozenou slabinou všech dobrovolných pravidel (čl. 33).

Skeptický postoj PASC vůči samoregulaci vychází z důkladné analýzy historie všech tří oborových asociací. Za klíčový projev efektivity jakéhokoliv samoregulačního systému je to, jakým způsobem řeší stížnosti a jak probíhají disciplinární řízení (čl. 58). Je do očí bijící, že všechny tři oborové organizace dohromady řešily cca za posledních deset let předcházejících roku 2008, kdy bylo šetření prováděno jen tři stížnosti (čl. 64). A to konkrétně žádá v *Public Relations Consultants Association* (dále PRCA), (čl. 58), jedna v *Association of Professional Political Consultants*, (dále APPC), (čl. 59) a to

v případě jejího člena Morgana Allena Moora v roce 2008, který ještě před slyšením před odborným panelem oznámil, že proti stěžovateli hodlá podniknout právní kroky a panel tak celé řízení přerušil. Záležitost se stěžovatelem byla následně urovnána a ten tak asociaci napsal, že svá obvinění stahuje a formálně žádá o jejich výmaz ze záznamu. Přestože podle pravidel taková možnost neexistovala, panel se rozhodl o zamítnutí stížnosti a nařídil stěžovateli zaplacení veškerých výloh spojených s řízením včetně ušlého zisku na čase investovaném všemi členy panelu. Celá situace skončila tak, že stěžovatel byl z asociace za následné nezaplacení výloh vyloučen (čl. 60). Dalším existujícím incidentem z historie APPC, kdy bylo v červenci roku 2005 rozhodnuto, že člen APPC, Media Strategy, porušil zaměstnáním člena Sněmovny lordů, lorda O'Neill a z Clackmannanz, článek 8 etického kodexu a byl tak předvolán před panel, aby věc vysvětlil. Media Strategy, nicméně, z APPC rezignovala, než mohla být celá věc prošetřena a namísto toho se připojila k PRCA. V říjnu 2008, se pak následně pod novým jménem *Hanover Communications*, opětovně připojila k APPC (čl. 61). Co se pak týče poslední ze tří oborových organizací, jejíž název zní *Chartered Institute of Public Relations* (dále CIPR) a dvou zbývajících případů, bylo výsledkem prvního z nich napomenutí a druhého z nich přísné napomenutí (čl. 62).

Přestože by pak PASC nepředpokládala, že bude proti lobbistům podáno tolik stížností jako proti lékařům či právníkům, protože jejich činnost nemá tak přímý a jasný dopad na jednotlivce v řadách veřejnosti, ano tolik stížností jako proti žurnalistům či pracovníkům v reklamě, jejichž práce je veřejnosti více na očích. Zbytek je však očividný, funkční systém podávání a řešení stížností by s naprostou jistotou generoval více než tři případy za posledních deset let – i kdyby se většina lobbistů chovala eticky (čl. 64). Situace je pak ještě vážnější při srovnání s počty podaných stížností v jiných odvětvích:

- v oboru reklamy vyřešila jen za rok 2007 *Advertising Standards Authority* (v ČR je její obdobou Rada pro reklamu) 23 953 stížností, týkajících se 14 009 reklam;
- jen během půl roku mezi říjnem 2007 a březnem 2008, zpracovala *Press Complaints Commission* 2 946 stížností;
- v důsledku nálezů *Solicitors Regulation Authority* byla za rok 2006 ukončena činnost 51 firem a právníkům z 366 různých společností byla vystavena napomenutí a vážná napomenutí.

PASC tak ve své zprávě na základě důkladného přezkoumání fungování všech oborových organizací od jejich počátků až do roku 2008 konstatuje, že mechanismy vyřizování stížností a disciplinárních řízení jsou nepoužívané a neefektivní a uzavírá, že to, lobbisté nazývají samoregulací, má k jakékoliv regulaci ve skutečnosti velmi daleko (čl. 66).

2.1.3.5 Regulace lobbovaných

Téma regulace lobbovaných je v pojetí PASC soustředěno na dvě oblasti. První se týká zaznamenávání lobbistických kontaktů a momentálně není zákonně upravena, přičemž druhá se vztahuje k přijímání pohostinnosti a darů a je zákonně upravena, přestože jsou v jejím rámci některé nejasnosti ohledně přijímání darů a pohostinnosti z pozice ministrů.

Vzhledem k tomu, že zavedení zákona o svobodném přístupu k informacím v roce 2007 v Británii doprovázelo zrušení povinnosti zaznamenávání setkání ministrů s vnějšími zájmovými skupinami, požaduje PASC po Vládě znovuoobnovení této povinnosti (čl. 187). Na tomto základě pak existují, jak naznačuje oddíl 2.1.3.3 věnovaný transparentnosti, dvě možnosti. Záznamy o kontaktech mohou být pořizovány buď vládou, nebo lobbisty. Za vhodnější variantu přitom PASC ve své zprávě označuje právě druhou variantu, aby tak bylo v pořizování záznamů docíleno větší konzistence (čl. 185).

Co se pak týče zaznamenávání darů a pohostinnosti, má Velká Británie, mimo etických kodexů obou parlamentních komor, také speciální předpisy pro příjem darů ministry a jejich rodinou, vylučujícími střet zájmů v tom smyslu, že by se měli vyvarovat přijímání jakékoliv pohostinnosti či služeb, jež by pro ně představovaly závazek (čl. 80). Podobná pravidla jsou pak součástí kodexu veřejné správy a speciálních poradců, který doporučuje nepřijímat dary či pohostinnost, za jejíž účel by mohla být odůvodněně považována snaha zpronevěřit se jejich osobnímu úsudku či integritě (čl. 81).

Každoročně jsou pak publikovány seznamy darů přijatých ministry nad hodnotu £140, což je limit, nad který se stávají majetkem vlády (čl. 82), není však zcela jasné,

zda jsou ministerstva povinna vést záznamy o přijaté pohostinnosti tak, jako by pohostinnost přijatá členy dolní komory parlamentu měla být zaznamenána v registru *Commons Register of Members' Interests*. Ministerský kodex by proto měl být upraven tak, aby byla zaznamenávána i veškerá pohostinnost nabídnutá ministrům. Tyto záznamy by pak mohly být publikovány. Jako lepší řešení než výroční zprávy se přitom opět jeví průběžně aktualizovaný online registr (čl. 83). Stejná pravidla by pak měla platit i pro veřejnou správu. Dary a pohostinnost s větší než symbolickou hodnotou přijaté všemi ministry a všemi státními úředníky by měly zaznamenávány a zveřejňovány (čl. 182).

2.1.3.6 Příspěvky na předvolební kampaně

Šestou z problematických oblastí identifikovanou zprávou PASC jsou dary na předvolební kampaně v jednotlivých volebních obvodech (čl. 26) i na celostátní úrovni. Jedním z nejprominentnějších případů, které dokazují, že si tato oblast zaslouží více pozornosti, byly okolnosti vyjmutí Formule 1 ze zákona o zákazu tabákové reklamy, kdy Bernie Ecclestone daroval před květnovými volbami roku 1997 Labouristické straně jeden milion liber. Po vítězství strany ve volbách pak v říjnu došlo k setkání Bernieho Ecclestonea s tehdejším premiérem Tonym Blairem, po němž byly okamžitě vydány instrukce britskému ministerstvu zdravotnictví, aby pro Formuli 1 našlo z navrhovaného zákona na zákaz tabákové reklamy výjimku (čl. 24).

PASC se však v této zprávě ve svých doporučeních touto otázkou již dále nezabývá, protože byla rozpracována včetně návrhů pro reformu v samostatné zprávě nazvané *Report on Propriety and Peerages*.

2.1.3.7 Efekt otáčivých dveří

Co se pak týká efektu otáčivých dveří, je stanovisko PASC takové, že je politikům a úředníkům potřeba ztížit využívání informací a kontaktů nabytých při službě veřejnosti jako nabídku jejich potenciálním zaměstnavatelům ze soukromého sektoru (čl. 144).

Co se týče hledání zaměstnání po ukončení politické či úřednické kariéry, disponuje Velká Británie speciálním poradním orgánem *Advisory Committee on Business Appointments* (čl. 16), která se zabývá přechodem ministrů a vysoce

postavených úředníků do privátního sektoru, a které se tyto činitelé musí zodpovídat před přijmutím jakékoliv pracovní nabídky v rámci dvou let po opuštění veřejné sektoru, mimo neplacené práce pro nekomerční sektor (čl. 92). Jako limit současného systému fungování komise pak PASC identifikuje fakt, že její členové nejsou placeni, setkávají se zřídka (čl. 191) a její služby jsou určeny pouze nejvýše postaveným úředníkům. Mnoho speciálních poradců a vysokých státních úředníků tak na její služby nedosáhne (čl. 112).

2.2.2 Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014

Na základě zprávy PASC pak po dlouhých jednáních až v roce 2014, tedy o pět let později, vešel v platnost zákon, jehož plné jméno zní *Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014*. Zákon se skládá ze tří částí, z nichž první upravuje problematiku lobbingu a vychází tak částečně z doporučení PASC popsaných výše, druhá část zákona se pak zabývá nestranickými kampaněmi a třetí registry členů odborů.

Zákon sice rovněž zavádí tolik potřebnou povinnost registrace jako podmínku pro vykonávání lobbingu, avšak pouze pro konzultanty – nezávislé PA profesionály a PA agentury, tedy na subjekty, jejichž většina příjmů pochází právě z public affairs. Nevztahuje se tak na in-house PA oddělení velkých firem včetně energetických, alkoholových a tabákových korporací, ani na think-thanky, ani na konzultační agentury, které mimo PA poskytují i jiné služby a nabídka služeb z oblasti public affairs tak v rámci jejich portfolia tvoří většinu příjmů, typicky se tak jedná o advokátní kanceláře, případně může jít o komunikační agentury či velké auditorské společnosti.

Už jen tím, že se zákon nevztahuje na lobbisty pracující in-house tak zákon vypouští více než polovinu trhu. A paradoxně tak ignoruje pečlivou a sofistikovanou logickou argumentaci ve zprávě PASC, která zdůrazňuje důležitost registrace napříč průmyslem.

Jakkoli by tak dávala smysl poměrně jednoduchá, stručná a výstižná definice lobbisty, kterou zákon přináší v článku 2., bodě 1, písmeni a) – tedy, že „lobbista je osoba, která v rámci byznysu výměnou za úplatu komunikuje s (dále podrobněji

definovanými) veřejnými činiteli jménem či jako zástupce jiné osoby či osob“, její význam postrádá smysl, pokud je následně zúžena pouze na PA agentury a samostatné PA profesionály. Další specifikace veřejných činitelů je pak navíc zúžena pouze na ministry a stálé tajemníky, tedy čistě na nejvyšší patra politiky a státní správy. Na lobbování všech ostatních úředníků ani na lobbování speciálních poradců se zákon nevztahuje.

Registr je pak sice zřízen primárně online, je však čistě seznamem úzkého okruhu výše definovaných jednotlivců a agentur a jejich klientů. V přímém rozporu s doporučením PASC tak neobsahuje žádné informace o kontaktech či setkáních.

Od výše definovaných registrovaných jednotlivců a společností pak registr sbírá informace o jméně, registračním čísle a adrese registrované kanceláře, jménech ředitelů, případně o jménech partnerů (u nichž se vyžaduje také adresář hlavní kanceláře); dále pak jestli je místo, kam si je možné stěžovat na porušení etického kodexu – a v případě, že ano, kde je možno nahlédnout do takového kodexu (čl. 4).

Pro každé čtvrtletí mají pak registrovaní povinnost odevzdat seznam klientů, který u každého z nich musí obsahovat, zda pro ně v daném čtvrtletí byl vykonáván lobbying či přijata platba; jména lidí, pro něž byl lobbying vykonáván (čl. 5).

Trestem za nedodržení povinné registrace vyplývající ze zákona je pak na základě článku 12 v celém Spojeném království odsouzení ve zkráceném řízení k pokutě.

Registr v současné době čítá 63 registrovaných, včetně velkých agentur jako je Burson-Marsteller, Fleishman-Hillard, Weber Shandwick, Hill+Knowlton Strategies či Grayling Communications, auditorské společnosti Ernst & Young či právní firmy PricewaterhouseCoopers Legal. Všech 63 registrovaných dohromady pak pro aktuální čtvrtletí uvádí 337 klientů (Office of the Registrar 2015).

Výsledná podoba schváleného zákona se tak téměř ve všech bodech rozchází s doporučeními PASC. Jediné, co bylo v zákoně ze zprávy zachováno je tak čistě jen fakt samotného vytvoření určité formy registru.

2.2 Zákonná regulace public affairs v České republice

Česká republika v současné době nemá samostatný platný zákon upravující oblast public affairs. Jak je možno se dočíst na stránkách Úřadu vlády České republiky (©2013-2015):

„Téma regulace lobbingu v České republice se stalo velmi diskutovaným problémem v roce 2011 (...). Postupnými kroky dochází nejprve k analyzování této problematiky až k prvním pokusům regulovat problematiku lobbingu prostřednictvím legislativních i nelegislativních opatření. Výsledkem těchto prací jsou navržená opatření, která ve svém komplexu vytváří první základy regulace lobbingu v České republice.“

2.2.1 Historický kontext

V České republice došlo k rozvoji public affairs po Sametové revoluci s příchodem nadnárodních agentur jako jsou Hill and Knowlton, Burson-Marsteller či Weber Shandwick a jejich klientů na počátku 90. let. Ačkoliv tak s sebou agentury v devadesátých letech kromě klientů přinesly i vysoké standardy práce, prostředí pro public affairs v České republice zůstávalo netransparentní a nepředvídatelné. Po příchodu velkých mezinárodních společností se pak v rámci public affairs postupně začaly vyvíjet také malé lokální firmy, které se často však již nedržely mezinárodních standardů, konkurenční výhodou pro ně však představovala lepší znalost místního prostředí (Millar a Hejlová 2013, s. 2).

2.2.2 Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí

Oblast regulace lobbingu v ČR spadá pod Radu vlády pro koordinaci boje s korupcí, která se zabývá vyhodnocováním boje s korupcí a vypracováváním návrhů na opatření vedoucí ke zvyšování transparentnosti a snižování korupčních rizik v činnosti veřejné správy; plněním, koordinací a kontrolou naplňováním vládní koncepce boje s korupcí, zpracováváním podnětů od občanů; společnou prací s nestátními neziskovými organizacemi, zabývajícími se bojem s korupcí. Vedle lobbingu se pak také zabývá problematikou whistleblowingu, střetu zájmů, etických kodexů poslanců a senátorů a podobně (©2013-2015).

2.2.3 Návrh zákona o lobbingu

Z dílny Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí vychází také návrh zákona o lobbingu, jež byl vládou na základě *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012*, uložen k vypracování místopředsedkyni vlády usnesením č. 223 ze 4. dubna 2012.

Návrhu zákona o lobbingu přitom předcházel dokument nazvaný *Informace o dalším postupu ve věci regulace lobbingu v České republice a teze k návrhu zákona o lobbingu z roku 2011* (dále jen *Informace*). Právě na základě informace schválila vláda usnesením č. 223 vypracování návrhu samostatného zákona. Cílem *Informace* bylo definovat význam pojmů lobbing, lobbista a lobbistický kontakt, odpovědět na otázky okolo vztahu politiků a úředníků se subjekty, které se lobbingem zabývají a doporučit nejvhodnější způsob regulace lobbingu pro Českou republiku. *Informace* je stručným desetistránkovým dokumentem, který vychází ze čtyř zdrojů: Prvním z nich jsou čtyři kulaté stoly o lobbingu – odpolední setkání expertů konaná na jaře roku 2011 v rámci, projektu, jehož cílem bylo vytvořit konkrétní doporučení, s nimiž pak mělo jakožto tehdejší gestor úkolu při přípravě zákona o lobbingu pracovat Ministerstvo vnitra. Druhým zdrojem byl návrh zákona o lobbingu od nestátní neziskové organizace Ekologický právní servis, o. s.⁷, která na základě výsledků svých vlastních kulatých stolů vypracovala a v červnu roku 2011 na svých webových stránkách zveřejnila návrh na vydání zákona o lobbingu. Třetím informačním podkladem *Informace* se pak stal výsledný materiál analýza Sociologického ústavu Akademie věd ČR *Zásady a reformy*

⁷ Dnes Frank Bold Society.

regulace lobbingu (dále „Analýza“), vypracovaný Lukášem Krausem a Martinem Fadrným z Ekologického právního servisu. Analýza vycházela z doporučení OECD a opírala se o zákonné úpravy v ostatních jurisdikcích včetně USA, Kanady, Slovenska, Polska a jiných. Analýza obsahovala legislativní i nelegislativní opatření pro oblast regulace a zprůhlednění lobbingu v rámci České republiky a tato opatření podrobně zdůvodňovala. Posledním ze čtyř určujících zdrojů Informace pak bylo projednání navrhovaného způsobu regulace na 5. jednání Poradního sboru předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí 9. ledna 2012. Hned v prvním odstavci přitom Informace nastiňuje chápání oboru v České republice, když uvádí, že „lobbing je obecně považován za součást demokratického procesu a odborníky je v posledních desetiletích považován za charakteristický projev vyspělých demokracií“ a stanovuje, že „tento projev pak musí být transparentní“, přičemž hned v zápětí dodává, že „v českém prostředí má pojem lobbing spíše negativní konotace a velice často bývá zaměňován s pojmem korupce“ (Informace o dalším postupu 2012, s. 3).

Samotný Návrh zákona o lobbingu (dále jen Návrh) je pak v podstatě rozvedením, reformulací a rozšířením Informace. Na základě informací sesbíraných z českého prostředí tak Návrh pojmenovává a řeší důležité oblasti regulace lobbingu. Ty jsou pro účely této práce shrnuty do tří okruhů, jimž jsou věnovány následující tři oddíly.

Na tomto místě je nicméně ještě podstatné předeslat, že Návrh zákon o lobbingu v sobě předkládá celkem čtyři varianty řešení. Je nad možností této práce zabývat se každou z nich zvlášť, stejně jako u předchozího příkladu budou tak jednotlivá opatření seskupena do tematicky společných skupin a popsána v rámci jednotlivých oddílů níže.

Důležité je pak také předznamenat, že Návrh vůbec nerozeznává termín public affairs a veškeré regulatorní snahy tak váže pouze k pojmu lobbing, který v § 2 vymezuje jako „činnost, jejímž předmětem je: a) lobbistický kontakt zaměřený na ovlivnění toho, kdo rozhoduje v rámci své pravomoci, nebo b) pomoc k uskutečnění lobbistického kontaktu, zejména organizování a koordinování lobbistických kontaktů.“ Stěžejním definičním pojmem Návrhu tak není lobbing samotný, ale pojem *lobbistický kontakt*. Definice lobbistického kontaktu se pak liší napříč variantami, její základní pozitivní podoba však zní: „Lobbistickým kontaktem je jakákoliv ústní, písemná, elektronická či jiná komunikace, včetně jednostranné komunikace mezi lobbistou

zapsaným v registru lobbistů s lobbovaným, nestanoví-li dále tento právní předpis jinak“. Další z definic Návrhu pak upřesňuje termín *lobbovaný*, kterým se pro účely navrhovaného zákona rozumí: poslanci a senátoři, členové vlády ČR, jejich náměstci a asistenti a vysoce postavení úředníci. V závislosti na variantě jsou pak za lobbované považováni i členové zastupitelstev územních samosprávních celků, starostové a místostarostové, primátoři a hejtmani a jejich náměstci, ředitelé krajských úřadů a tajemníci magistrátů, obecních (městských) úřadů či úřadů městyse. Podstatnou definicí je pak také pojem klient, jehož Návrh chápe, jakožto osobu „v jejíž prospěch nebo na jejíž žádost lobbista vykonává lobbying; pokud lobbista vykonává lobbying z vlastní iniciativy nebo ve svůj prospěch, je klientem tento lobbista.“

2.2.3.1 Registr lobbistů

Paragrafem tři Návrh zavádí registr lobbistů. Povinnost registrace osobě vzniká tehdy, když učiní v rámci jednoho čtvrtletí čtvrtý lobbistický kontakt nebo když v jednom kalendářním roce učiní pátý lobbistický kontakt. Registrovat je v obou případech povinná do deseti dnů od posledního kontaktu. Registrace probíhá prostřednictvím odevzdání formuláře, jehož přesná podoba je stanovena vyhláškou orgánem dohledu, který registr vede.

Registr přitom shromažďuje následující údaje: jméno a adresu místa trvalého pobytu lobbisty; pokud jde o podnikající osobu, pak obchodní firmu nebo název, právní formu, sídlo a identifikační číslo lobbisty; pokud jde o právnickou osobu, pak opět jméno a adresu místa trvalého pobytu statutárního orgánu nebo členů statutárního orgánu. Záznam dále obsahuje jména fyzických osob, která je s lobbistou v pracovním poměru nebo jiném právním vztahu, na jehož základě bude jménem lobbisty vykonávat lobbistický kontakt. Posledním údajem je pak informace o členství v organizacích lobbistů, pokud takové členství existuje.

Mimo těchto údajů se do registru u každého lobbisty zapisují také informace o sankcích uložených v souvislosti s výkonem lobbyingu a finanční či výroční zpráva lobbisty.

2.2.3.2 Práva a povinnosti lobbistů

Návrh v § 6 zavádí, že lobbisté mají právo na přístup k vybraným materiálům souvisejícím s legislativním procesem.

Návrh v § 4 dále stanovuje, že lobbista je před uskutečněním lobbistického kontaktu povinen nahlásit lobbovanému, že se jedná o lobbistický kontakt a uvést, kdo je klientem. Lobbovaný má přitom právo tyto informace dostat písemně. Lobbista také lobbovanému nesmí dát, zprostředkovat ani slíbit jakoukoliv výhodu.

Podle § 4 Návrhu je pak registrovaný lobbista povinen orgánu dohledu vždy k datu prvního dubna daného roku svou výroční finanční zprávu, v níž jsou zřetelně označeny výdaje na lobbying a příjmy od klientů, popřípadě příjmy a výdaje lobbistů, kteří jsou jeho zaměstnanci. Tyto informace pak orgán do patnácti dnů zveřejní.

2.2.3.3 Práva a povinnosti lobbovaných

Paragrafem číslo sedm pak Návrh lobbovaným zakazuje vykonávat lobbying, být s lobbistou v pracovním poměru a pro sebe ani pro spřízněné osoby přijmout či si nechat od lobbisty zprostředkovat jakoukoliv výhodu, půjčky a úvěry nevyjímaje – a to jak po dobu trvání funkce, tak po skončení této doby. Pokud by lobbovanému taková výhoda byla nabídnuta, je takovou skutečnost povinen bez zbytečného odkladu oznámit orgánu dohledu.

S efektem otáčivých dveří se pak Návrh vyrovnává prostým ustanovením o tom, že lobbovaný nesmí po dobu dvou let od skončení své funkce vykonávat lobbying.

Jako sankci za porušení zákona pak Návrh ustanovuje pokutu (§ 8-9).

2.2.4 Současný stav

Po předložení Návrhu do mezirezortního připomínkového řízení ve druhé polovině roku bylo k návrhu vneseno celkem 199 zásadních připomínek, přičemž řada z nich volala po návratu k přísnější regulaci a principům obsaženým v analýze, řada z nich se naopak zastávala zavedení co nejmenšího množství povinností. V důsledku těchto dvou nesmiřitelných stran kritiky návrhu vláda nakonec opustila původní záměr přípravy samostatného zákona s cílem najít jiné konstruktivní řešení s pokud možno srovnatelným efektem. Výsledkem tohoto zadání je dokument nazvaný *Informace o možnostech řešení regulace lobbyingu v České republice jinak než speciálním zákonem*, který byl vládě předložen v květnu 2013. Jeho náplní je rekapitulace vývoje regulace českého lobbyingu a vyhodnocení jednotlivých dosud navrhovaných dílčích opatření.

Vláda vzala tuto informaci na vědomí usnesením z poloviny května 2013 (Vláda České republiky, ©2013-2015). V současné chvíli tak pojem public affairs ani lobbying není v českém právním řádu žádným způsobem definován ani regulován. A vzhledem k tomu, že problematika lobbyingu byla Úřadem vlády v protikorupční agendě přesunuta z kategorie prioritních úkolů do kategorie ostatních témat se situace velmi nezmění ani v brzké budoucnosti.

2.3 Srovnání legislativní situace public affairs v České republice a ve Velké Británii

Ačkoliv na první pohled by se při hodnocení stavu zákonné regulace mohlo zdát, že rozhodujícím faktorem je současný stav, tedy prostý fakt, zda ta která jurisdikce má anebo nemá schválený samostatný zákon upravující oblast public affairs, tato práce prostřednictvím popisu širokého spektra proměnných, které v celkovém stavu hrají výraznou roli, naznačuje, že realita zákonné regulace public affairs je řádově komplexnější problematikou.

V tomto duchu bude níže provedeno srovnání, zaměřené zejména na to, jakým způsobem je v obou zemích na problematiku nahlíženo, jaké otázky se dva rozdílné návrhy na podobu zákonů pocházející ze dvou rozdílných zemí snaží řešit a z čeho přitom vycházejí.

Nejprve jsou tak identifikovány podobnosti, který dokazuje, že postup řešení zákonné regulace v ČR a VB má určitý společný jmenovatel, díky kterému je tyto země možné porovnat a na němž je možné pozorovat, v jakém smyslu se Česká republika Spojenému království přibližuje.

Druhá část popisující rozdíly pak ukazuje zejména na oblasti, v nichž je Česká republika jakožto mladá demokracie Spojenému království ještě vzdálena.

2.3.1 Podobnosti

- 1) Obě země se vznikem samostatného zákona intenzivně zabývaly až ve velmi nedávné době, přičemž je možno konstatovat, že vznik stěžejních dokumentů sloužících jako klíčový podklad pro zákonnou úpravu dělí pouhé tři roky, tedy období mezi léty 2009, kdy byla ve VB publikována zpráva *Lobbying: Access*

and influence in Whitehall Report, a 2012, kdy byla vypracována *Informace o postupu ve věci regulace lobbingu v České republice a teze k návrhu zákona o lobbingu*, na jejímž základě záhy vznikl *Návrh zákona o lobbingu*. Ačkolik tak v České republice oproti Velké Británii zatím nedošlo ke schválení zákona, už samotná snaha o jeho zpracování a schválení v zápětí za západními zeměmi, v nichž odvětví public affairs funguje minimálně jednou tak dlouho, svědčí o nadějném přísupu.

- 2) Co se týče procesu počátečního sběru informací, obě země pracovaly s konzultacemi s odborníky a s neziskovým sektorem a provedly si analýzu fungování regulace public affairs v ostatních jurisdikcích.
- 3) Na základě tohoto zjištění se pak obě srovnávané země rozhodly řešit problém nedostatečné transparentnosti zavedním povinného registru, který by byl veřejnosti přístupný online. Srovnatelné jsou také doporučované údaje potřebné k počítačové registraci.
- 4) V případě Spojeného království i České republiky je mimo regulace aktivit samotných lobbistů-pracovníků PA kladen důraz rovněž na regulaci lobbovaných.
- 5) V obou případech je jako potenciální problém rovněž vyzdvižen efekt otáčivých dveří, oba stěžejní dokumenty podtrhují, že praxe ve veřejné sféře by po jejím opuštění neměla znamenat využití nabytých znalostí a kontaktů pro osobní prospěch.
- 6) V obou zemích také podoba zákona o lobbingu neprošla legislativním procesem tak, jak bylo původně doporučováno. V ČR se zákon nezvládnul úspěšně dostat přes připomínkové řízení, ve VB byl sice po pěti letech schválen, nicméně z původních doporučovaných opatření v něm zbylo jen torzo.
- 7) Obě země v současné době pozbývají plně efektivní zákonnou úpravu public affairs.

Z čehož vyplývá, že ač jsou si Česká republika se Spojeným královstvím v mnohém vzdáleny, v otázce regulace public affairs řeší velmi podobný problém a nacházejí se tak pomyslně na jedné lodi.

2.3.2 Rozdíly

Tento oddíl pak oproti předchozímu, který se zabýval podobnostmi, poukazuje na to, jaké jsou mezi oběma zeměmi v náhledu na regulaci public affairs rozdíly:

- 1) Zatímco v České republice se pracuje pouze s termínem lobbying, ve Spojeném království jsou odpovědnými vládními či parlamentními institucemi rozlišovány také pojmy public affairs či government relations.
- 2) Zatímco v ČR je gestorem regulace odvětví Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, spadající pod Úřad vlády, ve VB se nachází v gesci parlamentní komise.
- 3) Co se týče vývoje legislativy, je zjevné, že ve VB se konzultuje daleko širší spektrum stakeholderů, a témata se řeší do větší hloubky, v čemž mohou hrát roli jak dostatečné lidské a finanční zdroje, tak procedurální postup anebo jen prostá důkladnost – nejspíše však určitá kombinace těchto faktorů – zatímco Česká republika v tomto ohledu vyvolává skromnější dojem toho, že se využívají spíše zdroje, které jsou k dispozici již hotové na základě toho, že je vypracoval někdo jiný, jmenovitě neziskový sektor. Což potenciálně poukazuje na míru kvality českého zákonodárství, respektive na kvalitu českého neziskového sektoru.
- 4) Z historického hlediska rozvoje odvětví public affairs se obě země zásadně liší tím, že Spojené království je země, kde nezdědka docházelo přímo k zakládání a postupnému růstu a vývoji velkých nadnárodních agentur, kdežto Česká republika je země, jejíž trh tyto agentury zaplavily počátkem devadesátých let po Sametové revoluci.
- 5) Co se týče definice předmětu regulace, je ve Spojeném království používán přístup založený na definování aktéra lobbyingu, zatímco v českém kontextu je kladen důraz na termín lobbistický kontakt.
- 6) Rozdílné jsou mezi oběma zeměmi i pohledy na parametry navrhovaného registru. Zatímco ve VB registr zcela vypouští jakékoliv finanční údaje, český návrh po lobbistech požaduje výroční finanční zprávu. Liší se také v důrazu na zveřejňování a aktualizaci údajů – mezitím, co se v ČR operuje se čtrtletími a roky, ve VB je zdůrazňována okamžitá aktuálnost.
- 7) Různí se rovněž náhled na samoregulaci. Zatímco v britském kontextu je z hlediska skutečné regulace odvětví otevřeně označována za vysoce neefektivní,

v českém kontextu je zmiňována pouze v souvislosti s registrací, kdy daný lobbista může uvést, zda je či není členem profesní organizace.

- 8) V regulaci PA se také projevuje pochopitelný rozdíl v různém stáří a stupni vývoje obou demokracií, zejména v tom smyslu, že Spojené království má v mnoha ohledech lépe nastavené kontrolní a podpůrné mechanismy, což se například projevuje v existenci speciální poradní komise pro vysoce postavené státní úředníky a ministry opouštějící veřejnou sféru.
- 9) Jediným bodem tohoto výčtu, jenž by mohl být započten čistě ve prospěch České republiky je fakt, že na rozdíl od VB, český návrh zákona explicitně poukazuje na fakt, že by lobbistům se zavedením zákona mohly být mimo spousty nových povinností a přínosu v podobě transparentnějšího prostředí, přičtena také určitá práva či výhody, které jim registrace přinese.

Významným faktickým rozdílem mimo všech výše jmenovaných také zůstává, že Spojené království na rozdíl od ČR má zákon o lobbingu. Jedná se sice o podobu, která v budoucnu nepochybně dojde dalších změn, přesto už jde nicméně o první schválený krok, na který Česká republika bude pravděpodobně ještě několik let čekat.

3. Samoregulace

Přestože tato třetí kapitola byla původně v rámci této práce naplánována jako téměř rovnocenná kapitole předchozí, během vypracovávání práce se na příkladě britské samoregulace výše ukázalo, jak malou hrají v celkovém nastavení regulatorního prostředí profesní asociace roli, pokud takovou roli vůbec zastávají. Úměrně váze tématu byl tak rámci této práce úměrně upraven i prostor, který je mu věnován.

3.1 Samoregulace ve Velké Británii

Jak už bylo naznačeno výše, britské prostředí je co se týče samoregulace public affairs značně fragmentované, jelikož obsahuje celkem tři hlavní profesní organizace. Členství subjektu v jedné z nich jej přitom nevyklučuje ze členství v jiné:

První z nich, *Association of Professional Political Consultants (APPC)*, byla založena roku 1994 a sdružuje konzultační firmy, které se pohybují na poli public affairs a nově nabízí členství také obchodním asociacím, PA týmům pracujícím in-house a samostatným PA profesionálům. V současnosti má 82 členů a vlastní etický

kodeks a registr, který ukazuje seznam klientů každého ze členů a je aktualizován na čtvrtletní bázi (APPC [2015]).

Druhou z asociací je *Public Relations Consultants Association* (PRCA), která má od roku 2013 také speciální sektorovou skupinu zaměřenou na PA, sdružující PA agentury, PR a PA profesionály a PA in-house týmy, čítající více než 250 členů. PRCA má rovněž vlastní registr, který svým záběrem stejně jako v případě APPC nepřináší detailnější informace než ty, jejichž čtvrtletní zveřejňování je nařízeno ze zákona. PRCA jako celek má také vlastní etický kodeks (PRCA ©[2015]).

Třetí z velkých oborových asociací je *Chartered Institute of Public Relations* (CIPR), která má také svůj vlastní etický kodeks a sektorovou skupinu zaměřenou na oblast public affairs CIPR PA, jež nabízí své členství všem PA profesionálům a také širší skupině jednotlivců, jejichž práce se nějakým způsobem váže k PA, jako jsou například pracovníci vládních agentur či politických stran (CIPR [2015]).

V roce 2010 přitom proběhl pokus o sjednocení těchto tří asociací pod jednu společnou zastřešující organizaci, nazvanou UK Public Affairs Council (dále UKPAC) v reakci na to, že PASC vydala zprávu s doporučením k vytvoření jednotného registru (UKPAC ©2012). Asociace se tak semkly, aby registr zprovoznily vlastními silami a už jej tak nebylo nutno nařizovat zákonem. PRCA však hned v prosinci roku 2011 z členství v UKPAC rezignovala (CIPR 2011) a organizace UKPAC tak z velké části pozbyla na svém významu.

Dalšími asociacemi působícími na poli PA ve VB jsou pak skotská *The Association for Scottish Public Affairs* (dále ASPA), založená roku 1998, mající vlastní etický kodeks a základnu o počtu 79 členů (k září 2013), složenou zejména z PA agentur; či *Public Affairs Cymru* (dále PAC), reprezentující Wales, založenou roku 2006, disponující vlastním etickým kodexem a čítající téměř 200 členů (PAC).

3.2 Samoregulace v České republice

Jedinou asociací PA v rámci České republiky je *Asociace Public Affairs agentur* (dále APAA), založená v květnu roku 2012, která má v současnosti stále šest zakládajících členů, z nichž je jeden specializovanou původní českou agenturou

(Eurooffice Praha – Brusel), dva jsou odnožemi českých agentur, pracujících v exkluzivním partnerství s nadnárodní síťovou agenturou (Merit Government Relations, spolupracující se sítí Burson-Marsteller a PAN Solutions spolupracující se sítí Edelman) a tři zbývající členové jsou pobočkami nadnárodních síťových agentur (Fleishman-Hillard, Grayling Czech Republic a středoevropská CEC Government Relations), (APAA ©2012).

I v České republice však založení oborové asociace nese známky ziskovosti, jak vypověděl jeden z českých respondentů rozhovorů provedených v rámci výzkumu stavu public affairs ve Střední a Východní Evropě: *“Skutečným důvodem pro založení asociace a propagování samoregulace je prevence státní regulace”* (Millar a Hejlová 2013, s. 12).

3.3 Srovnání samoregulace public affairs v České republice a Velké Británii

Hlavním závěrem vyplývajícím z oddílů věnovaných samoregulaci, je zanedbatelná role v opravdovém regulačním procesu jako takovém a to ať se jedná o jeden z největších či drobných a relativně nových trhů, v nichž odvětví public affairs působí.

Závěr

Práce navazuje na vůbec první výzkumy stavu public affairs v českém prostředí, (Kasl Kollmannová a Matušková 2013) a na jeho porovnání se sousedními zeměmi (Millar a Hejlová 2013) a přináší tak porovnání stavu PA v České republice se stavem s vyspělou západní demokracií na příkladu Velké Británie. Srovnání je přitom provedeno na základě vývoje státních regulací a problematiky, které akcentují. Důkladně rozebraný regulatorní rámec je pak doplněn o vhléd do fungování samoregulace.

Na základě tohoto postupu je tak mezi stavem public affairs v obou zemích identifikována řada rozdílů a podobností – mezi ty nejdůležitější podobnosti přitom patří následující: obě země (1) se vznikem samostatného zákona intenzivně zabývaly až ve velmi nedávných letech; (2) se rozhodly řešit problém nedostatečné transparentnosti návrhem na zavedení povinného registru, který by měl být veřejnosti přístupný online; (3) mimo regulaci aktivit odvětví kladou důraz rovněž na regulaci lobbovaných; (4) jako potenciální problém vyzdvihují efekt otáčivých dveří; (5) nedokázaly zajistit schválení podoby zákona tak, jak byl původně navržen; (6) v současné době pozbývají efektivní zákonnou úpravu public affairs.

Mezi nejpodstatnějšími identifikovanými rozdíly mezi Českou republikou a Spojeným královstvím jsou: (1) orgánu gestora – zatímco v ČR lobbying spadá do kompetence Úřadu vlády, v VB spadá do kompetence parlamentní komise (2) spektrum stakeholderů oslovených před tvorbou doporučení pro podobu zákona. Zatímco VB provedla rozsáhlý průzkum, Česká republika vycházela pouze z hotových sekundárních dat; (3) parametry navrhovaného registru, kdy Česká republika oproti VB po lobbistech požaduje výroční zprávu s detaily financování. Přístup obou zemí se liší také v pohledu na práci s časem, zatímco ideální model pro VB jsou online registry a jejich okamžitá aktualizace, ČR operuje se čtvrtletím a roky.

Summary

This bachelor thesis follows the very first research on the state of public affairs in Czech environment (Kasl Kollmannová and Matušková 2013) and its comparison to neighbouring countries (Millar and Hejlová 2013) and so brings the comparison of the state of public affairs in Czech Republic with Western style democracy on the example of the United Kingdom. The comparison is conducted in the basis of state regulations and issues they stress. Thoroughly examined regulatory framework is then completed with insight into self-regulation.

Based on such method, number of dissimilarities and similarities between the states of public affairs in both countries are identified – amongst the most significant of the latter falls: both countries (1) pursued establishment of separate law intensively only in very recent years; (2) decided to address the issue of unsatisfactory level of transparency within the industry by suggesting introduction of mandatory register, that should be available to the public online; (3) aside from regulating actions of those in the public affairs industry, both countries emphasize the importance of regulating the ones who are lobbied; (4) highlight as potential problem the ‚revolving door effect‘; (5) failed to achieve to approve the legislation in the way it was originally designed and both countries (6) still lack effective statutory regulation of the public affairs industry.

Amongst the most significant dissimilarities between the Czech Republic and the United Kingdom identified are: (7) the body that is responsible for dealing with the issues of public affairs and lobbying – whereas it is Government Office in the Czech Republic, it is Parliamentary Committee in the UK; (8) the range of stakeholders asked to provide evidence about the public affairs industry before formation of recommendations for the proposal. Whereas extensive inquiry was carried out in the UK, only secondary data were used in the Czech Republic; (9) parameters of proposed register, where Czech Republic as opposed to UK requires annual reports including financial information from lobbyists. Difference in approach used in both countries is then also visible in handling time, when the ideal model for UK would be online registers and their instant actualization; it is suggested in Czech Republic to be operated within the scale of quarters or even years.

Použitá literatura

Asociace Public Affairs agentur, ©2012, [cit. 12-5-2015] Dostupné z:
<http://www.apaa.cz/>

Association of Professional Political Consultants, [2015], [online]. [cit. 10-5-2015]
Dostupné z: <http://www.appc.org.uk/>

BURREL, Michael, 2006. *History of Lobbying & the APPC*. [online]. [cit. 20-4-2015]
Dostupné z: <http://www.appc.org.uk/about-us/history-of-lobbying-the-appc/>

Chartered Institute of Public Relations, [2015], [cit. 10-5-2015] Dostupné z:
<http://www.cipr.co.uk/content/member-groups/public-affairs-cipr-pa>

Chartered Institute of Public Relations, 2011, [cit. 10-5-2015] Dostupné z:
<http://www.cipr.co.uk/content/news-opinion/statements/105122/cipr-responds-to-prca-decision-to-leave-ukpac>

Informace o dalším postupu ve věci regulace lobbingu v České republice a teze k návrhu zákona o lobbingu, 2012, [online]. [cit. 10-5-2015]. Dostupné z:
<http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-temata/ostatni/Informace-o-dalsim-postupu-ve-veci-regulace-lobbingu-v-Ceske-republice-a-teze-k-navrhu-zakona-o-lobbingu.pdf>

KASL KOLLMANNOVÁ, Denisa a MATUŠKOVÁ, Anna, 2013. *Public Affairs v České republice: Současný stav oboru*. [online]. *Politologický časopis*. 2013, 20(4). s. 469-482. ISSN: 1211-3247

MILLAR, Carla a HEJLOVÁ, Denisa, 2013. *Public Affairs in CEE: On the way to transparency?* [online]. [cit. 15-4-2015] Dostupné z:
<http://hejlova.com/academia/public-affairs/>

MÜLLER, Karel B., Šárka LABOUTKOVÁ a Petr VYMĚTAL, 2010.
Lobbing v moderních demokraciích. Praha : Grada. ISBN: 978-80-247-3165-0

Office of the Registrar of Consultant Lobbyists, ©2015 [online]. [cit.14-5-2015]
Dostupné z: https://registerofconsultantlobbyists.force.com/CLR_Search

PEDLER, Robin, 2005. The History and Development of Public Affairs in the European Union and the United Kingdom. In: HARRIS, Phil a Craig S. FLEISHER (eds.). *The Handbook of Public Affairs*. Londýn : SAGE Publications Ltd. s. 54-55. ISBN 0-7619-4396-5

Public Affairs Cymru, ©[2015], [cit. 10-5-2015] Dostupné z:
<http://www.publicaffairscymru.org/about/>

Public Relations Consultants Association, ©[2015], [cit. 10-5-2015] Dostupné z:
http://www.prca.org.uk/Public_Affairs_Group

Public Administration Select Committee, [online]. [cit. 12-4-2015] Dostupné z:
<http://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/public-administration-select-committee/role/>

Public Administration Select Committee, 2009, [online]. [cit. 10-4-2015] Dostupné z: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200809/cmselect/cmpublicadm/36/36i.pdf>

The Association for Scottish Public Affairs, ©[2015], [cit. 10-5-2015] Dostupné z: <http://www.scottishpublicaffairs.org.uk/>

The UK Public Affairs Council, ©2012, [online]. [cit. 10-5-2015] Dostupné z: <http://www.publicaffairsCouncil.org.uk/en/about-ukpac/history.cfm>

THOMSON, Stuart a Steve JOHN, 2007. *Public affairs in practice: a practical guide to lobbying*. Philadelphia: Kogan Page, ISBN 978-074-9444-723.

Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014, ©2014, [online]. [cit. 2015-16-4] Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2014/4/pdfs/ukpga_20140004_en.pdf

Vláda České republiky, ©2013-2015, [online]. [cit. 20-4-2015] Dostupné z: <http://www.korupce.cz/cz/protikorupcni-temata/ostatni/lobbing-106289/>